

PRÍRUČKA PRE UČITEĽA

Naša planéta,
naša budúcnosť

Veolia Environnement organizuje 6. ročník kampane *Okolo sveta 2009* pod názvom *Planéta pre malého princa*. Kampaň je zameraná na zvýšenie povedomia detí o ochrane životného prostredia a zdravia.

Naše konanie a každodenná činnosť majú vplyv na životné prostredie. Cieľom programu *Planéta pre malého princa* je vytvoriť citlivejší prístup mládeže k rovnováhe na našej planéte a zvýšiť informovanosť o nebezpečenstvách, ktoré jej hrozia. Počas celého poznávania bude deti sprevádzať postava *malého princa*. Kľúčovými slovami budú *zvyšovanie povedomia a prijímanie väčšej zodpovednosti*.

Učebný materiál pre zúčastnenú triedu obsahuje:

- *Príručku pre učiteľa*, v ktorej je vysvetlený celkový postup a ďalšie informácie potrebné na usmernenie žiakov zapojených do tohto projektu,
- zošit pre každého žiaka.

Základné informácie o malom princovi

1. Prečo je malý princ ústrednou postavou tejto novej súťaže?

Malý princ je symbolom ochrany planéty. Toto dielo bolo uverejnené roku 1943 a zaoberá sa vzťahmi medzi človekom a prírodou, otázkou postavenia človeka na Zemi, potrebou ochrany planéty a jej zachovania pre našich potomkov. Je to jedna z najčítanejších kníh na svete. Bola preložená do viac než 230 jazykov a mnohé školy ju zaraďujú medzi povinnú literatúru.

Antoine de Saint-Exupéry napísal túto filozofickú rozprávku preto, aby dal do popredia hodnoty človeka a prírody. V tých časoch sa ekológii ešte nevenovalo toľko pozornosti. Bol tento Exupéryho prístup k ochrane prírody akýmsi varovaním? Dnes sa však už potvrdilo, že bol správny.

Na stranách *Zošita pre žiaka* sú úvahy o planéte, o jej problémoch a možných riešeniach, uvedené úryvkami z knihy *Malý princ*. Citáty z knihy, doplnené autorovými kresbami, sú prostriedkom na otvorenie dialógu, na priblíženie environmentálnych poznatkov a podnecujú do premýšľania. Umožňujú kolektívnu prácu, pričom každý žiak má možnosť vyjadriť svoje myšlienky, o ktorých potom celá trieda diskutuje. Pri úlohách neexistuje jednoznačná správna odpoveď, ide o prácu, pri ktorej žiaci premýšľajú sami aj spoločne a ktorá môže každého obohatiť.

Úryvky z diela načrtávajú pojmy, ktoré sú pre žiakov zložité. Treba ich naviesť, aby im porozumeli so zreteľom na ich vzdelanostnú úroveň. Exupéryho *Malý princ* teda slúži ako poetický úvod, ktorým sa predostierajú otázky týkajúce sa životného prostredia. Nebudete ho so žiakmi rozoberať ako literárne dielo.

2. O autorovi

Antoine de Saint-Exupéry sa narodil roku 1900 v Lyone vo Francúzsku. Bol jedným z priekopníkov letectva. Pilotom sa stal z vášne, pracoval pre spoločnosť Aéropostale, prevážal poštu medzi francúzskym mestom Toulouse a Južnou Amerikou. Mal viacero porúch lietadla a havárií, najmä pri dlhších cestách Paríž – Saigon alebo na ceste medzi New Yorkom a Ohňovou zemou.

Na začiatku druhej svetovej vojny sa dal zverbovať k letectvu a stal sa vojnovým pilotom. Roku 1944 sa stratil počas prieskumného letu ponad Stredozemné more.

3. Príbeh malého princa

Malý princ je chlapec, ktorý svojimi detskými očami objavu-

je svet dospelých. Má rád jednu kvetinu, svoju ružu, jedínú ružu na jeho planéte. Robí si starosti o jej prežitie. Napriek tomu ju necháva na svojej planéte, ktorú opúšťa, a vydáva sa na prieskum vesmíru. Na mnohých planétach stretáva zvláštne osoby, ktoré ho prinútiť rozmýšľať o *problémoch a zakorenených návykoch* dospelých. Nakoniec prichádza na planétu Zem, kde sa zoznámí s pilotom Antoinom de Saint-Exupérym, ktorý sa ocitol v púšti so svojím pokazovým lietadlom. Pilot načúva otázkam malého princa a pokúša sa mu pomôcť porozumieť svetu.

Počas jednej prechádzky stretne malý princ líšku. Tá mu dá niekoľko kľúčov: „Tu je moje tajomstvo. Je veľmi jednoduché: dobre vidíme iba srdcom. To hlavné je očiam neviditeľné.“ Malý princ jej vysvetlí, že zo všetkých ruží je najdôležitejšia tá jeho, lebo sa o ňu stará, zalieva ju a má rád. Ona ho potrebuje. Po dlhej ceste sa malý princ vracia na svoju planétu. Na konci knihy Antoine de Saint-Exupéry nabáda čitateľa, aby mu napísal, ak sa náhodou s malým princom raz stretne.

4. Témy knihy:

- dospelí, ktorí sú zachvátení každodenným stereotypom, obmedzeniami, otroctvom príkazov;
- čas, ktorý patrí deťom a tým, ktorí si zachovali dušu dieťaťa;
- zodpovednosť, láska a priateľstvo;
- príroda, jej úloha a vzájomné ovplyvňovanie sa s človekom, nutnosť spolužitia a rešpektu;
- podnetná cesta a návrat ku koreňom;
- zvedavosť a spoznávanie.

5. Niekoľko citátov z autorových diel

„S lietadlom sme spoznali priamy smer.“ (*Zem ľudí*)

„Milovať neznamená hľadať jeden na druhého, ale tým istým smerom.“ (*Zem ľudí*)

„Všetci dospelí boli najprv deťmi, ale málokto z nich sa na to pamätá.“ (*Malý princ*)

„Ak sa odo mňa líšiš, brat môj, neškodíš mi, naopak, obohacuješ ma.“ (*Citadela*)

„Byť človekom znamená niešť zodpovednosť. To znamená cítiť pri položení kameňa, že prispievame k budovaniu sveta.“ (*Zem ľudí*)

„Dobre vidíme iba srdcom. To hlavné je očiam neviditeľné.“ (*Malý princ*)

Pedagogické usmernenia

Pedagogika sa opiera o aktívne zapájanie žiakov a dialóg medzi žiakmi a učiteľom. Väčšina aktivít v *Zošite pre žiaka* sa zameriava na dialóg a diskusiu. Učiteľ podnecuje výmenu názorov a pomáha žiakom formulovať názory. Dohliada na postupné osvojovanie si slovnej zásoby, ktorú má k dispozícii vo svojej príručke.

Aktivity sú samostatné a kolektívne. Učiteľ rozdelí žiakov do skupín a dohliadne na zhromažďovanie výsledkov práce a na prezentáciu nadobudnutých poznatkov pred celou triedou.

Zošit je určený žiakom od 8 do 10 rokov. Aktivity a informácie majú rôzny stupeň náročnosti. Učiteľ môže vyberať tie témy, ktoré sa mu zdajú vhodné vzhľadom na vedomostnú úroveň žiakov v triede.

Obsah zošita a navrhované aktivity sú viacodborové:

- čítanie a porozumenie textu: hľadanie dôležitých slov v texte, zhrnutie obsahu textu;
- písomný prejav: myšlienky a nápady, ich organizácia, argumentácia, závery;
- prieskum: príprava dotazníka, hľadanie podkladov a informácií, selektovanie potrebných informácií;
- používanie termínov ako znečisťovanie, príroda, materiály, odpad, energia, biodiverzita;
- realizácia pokusov, pochopenie schémy príčina – dôsledok.

V niektorých cvičeniach sa od žiakov vyžaduje zbieranie informácií a podkladov v organizáciách, spolkoch alebo na úradoch. Táto práca sa môže zdať náročná, či dokonca nemožná. V takom prípade bude lepšie, ak učiteľ vyzve žiakov, aby si potrebné informácie zistili od rodinných príslušníkov alebo od kamarátov.

Podrobný opis *Zošita pre žiaka*

V úvode zošita je predstavený Antoine de Saint-Exupéry a jeho kniha *Malý princ*. Zošit je rozdelený na sedem častí, v ktorých sa postupne rozvíjajú úvahy a získavajú poznatky o planéte a jej problémoch. Každá časť sa začína obrázkom a citátom či úryvkom z knihy *Malý princ*. Táto úvodná strana bude slúžiť na voľnú výmenu názorov, podnieti zapojenie fantázie a priblíži oblasť literatúry, poézie a filozofie. Text sa však nemá rozoberať z literárneho hľadiska, slúži skôr na uvedenie do problematiky potreby ochrany životného prostredia a na zamyslenie sa nad nebezpečenstvami, ktoré ohrozujú našu planétu.

Na nasledujúcich stranách sú informácie a aktivity pre žiakov. Po nich prichádza na rad súťaž a dvojstrana na zapisovanie nových slov. Počas práce na projekte si žiaci môžu do slovníka zapisovať nové slová a ich význam. Definíciu im pomôže sformulovať učiteľ.

Každý žiak má svoj vlastný zošit a môže si ho vziať po vyučovaní domov. Slúži ako spojivo medzi školou a rodičmi. Tí môžu žiakovi pomôcť s viacerými úlohami. V zošite sa postupne zaznamenáva pokrok a odvedená práca.

Predstavenie (s. 4 – 5)

Údaje

Základné informácie o autorovi. Čo si myslíte o tejto osobnosti? Čo je to hrdina? Na základe týchto informácií sa porozprávajte o hrdinstve v ére začiatkov letectva, o nebezpečenstvách, ktoré sú dnes takmer zanedbateľné, o odvahe letcov a vášni pre toto povolanie (*pozri* Doplnujúce informácie). Môže byť zaujímavé porovnať hrdinstvo človeka v tých časoch s hrdinstvom v tých dnešných očiach detí.

Predstavenie postavy malého princa a jeho zvedavej povahy. Otázky, ktoré kladie, môžu pôsobiť naivne. Týkajú sa však hlavných aspektov ľudského údely.

Aktivity

Príbeh sa odohráva na Sahare. Ukážte žiakom na mape Afriky túto veľkú púšť. Overte si poznatky žiakov: Čo je to planéta? Poznajú aj iné planéty? Sú tieto planéty obývané? Vysvetlite im, ako sa žilo v tých časoch. Autá, telefón či rádio boli zriedkavosťou, tieto vymoženosti malo k dispozícii len niekoľko ľudí a inštitúcií. Televízia, počítače a videohry neexistovali!

Doplnková aktivita: Pomocou mapy môžete opísať let z Toulouse vo Francúzsku do Čile ponad Pyreneje, Saharu, južný Atlantik, Andy, berúc do úvahy všetky možné číhajúce nebezpečenstvá.

TÉMA č. 1: Spoznávanie Zeme (s. 6 – 9)

Obrázky a citáty

Požiadajte žiakov, aby porozmýšľali, aké typy krajiny poznajú. Videl už niekto z nich takéto vysoké vrchy? Kladte dôraz

na rozmanitosť a pestrosť foriem života. Načrtnite pojem *zdroj*.

Aktivity

Hľadanie zdrojov, vďaka ktorým môžu ľudia, zvieratá a rastliny žiť na Zemi. Učiteľ vyzdvihne regionálne špecifiká, zdroje, vďaka ktorým žijú žiaci a ich rodiny. Ide napríklad o prácu v bani, rybolov či poľnohospodárstvo.

Dôležitosť vody na „modrej planéte“. Učiteľ vytvorí súvislosť medzi potrebou vody a miestom, kde sa žije: na brehu mora, rieky, vo vrchoch. Poznámka: cvičenie č. 3 – nezabudnite, že ľadovce sú vzácnym zdrojom vody.

Učiteľ pomôže žiakom pomocou navrhovanej slovnej zásoby opísať región, v ktorom žijú. Žiaci podľa pokynov vymalujú plošné zobrazenie Zeme. Učiteľ môže spomenúť názvy veľkých púští, oceánov a pohorí (*pozri* Doplňujúce informácie).

TÉMA č. 2: Život na Zemi (s. 10 – 13)

Obrázky a citáty

Učiteľ pomôže žiakom definovať výraz živý organizmus. Živé organizmy sa môžu vyvíjať, rozmnožovať a žiť len za určitých podmienok. Urobte so žiakmi pokus a poukážte na potrebu vody, živín z pôdy, vzduchu a svetla na syntézu chlorofylu, vďaka ktorému majú rastliny zelenú farbu. Rastlina bez vody vädnie a hynie, bez svetla zožltne.

Čo znamená *ochraňovať planétu*? Čo znamená *ochraňovať rastlinné i živočíšne druhy a prírodné zdroje*? Pomocou definícií žiaci porozumejú slovnej zásobe a nájdu príklady.

Téma na diskusiu: Čo je pomimutélné? Môžeme povedať, že človek je pomimutélný? Porovnajme dĺžku života človeka vzhľadom na dĺžku života celého ľudstva.

Aktivity

Obrázok kvetiny znázorňuje, čo je potrebné na prežitie. Porovnajme to s potrebami človeka. Učiteľ môže žiakom pripomenúť, že rastliny potrebujú na rozmnožovanie pomoc hmyzu, ktorý prenáša peľ z jednej rastliny na druhú. Kvet je užitočný pre včelu, pretože ju živí, a včela je užitočná pre kvet, lebo mu umožňuje rozmnožovať sa. Zdôraznite význam včiel v procese rozmnožovania rastlín. Poukážte na spojitosť s úlohou každej časti ekosystému.

Porozprávajte sa o tom, aké sú stromy dôležité pre rovnováhu planéty. O stromoch sa hovorí, že sú pľúcami Zeme, pohlcujú oxid uhličitý a produkujú kyslík. Práve preto je odlesňovanie veľmi nebezpečné.

Vymenujte niektoré živočíšne druhy. Vysvetlite žiakom pojem biodiverzita. Žiaci už určite poznajú mnohé živočíšne druhy. Vysvetlite aj pojem ekosystém. Použite príklady zo *Zošita pre žiaka*. Každá zložka ekosystému je dôležitá a má svoj podiel na rovnováhe systému. Ako príklad uveďte nejaký ekosystém z okolia. Žiaci si ho budú vedieť ľahšie predstaviť a pochopiť. Kládte dôraz na rovnováhu v ekosystéme (jazero, rieka, močiar, les atď.).

Nechajte žiakov, aby na základe vlastných poznatkov porozmýšľali nad dôsledkami ľudskej činnosti pre prírodné zdroje (cvičenie č. 4). Na nasledujúcich stranách žiaci nájdu informácie, pomocou ktorých si prehľadajú a overia svoje vedomosti.

Vysvetlite rozdiel medzi zánikom druhov z dôvodu narušenia ekosystému (biotop, potrava, vyhynutie iného druhu) alebo z dôvodu nadmerného využívania druhu. Často spolu navzá-

jom súvisia.

Žiaci si do slovníčka na konci zošita zapíšu nové pojmy. Pomocou úryvku z tlače (s. 13) skompletizujte tabuľku na strane 27.

Žiakom to priamo nepovedzte, len im poradte, aby si poriadne prečítali tento článok.

TÉMA č. 3: Prírodné zdroje (s. 14 – 17)

Obrázky a citáty

Čo znamená mať rád? Majú žiaci radi miesto, kde žijú? Prečo? Vďaka čomu sú niektoré miesta krajšie ako ostatné?

Prečo sú niektoré veci vzácne? Porozprávajte sa o pojmoch úsilie, zásluha a zriedkavosť. Hľadajte spojitosť so slovom dar.

Načrtnite špecifický problém vody ako hlavnú výzvu 21. storočia. Všimnite si, že studňa na obrázku nezobrazuje reálnu studňu v púšti. Všimnite si aj to, že palmy môžu rásť len v tej časti púšte, kde sa nachádza voda – v oázach.

Aktivity

Vysvetlite žiakom pojmy týkajúce sa kolobehu vody v prírode (*pozri* Slovná zásoba). Rozmýšľajte o miestnych podmienkach: Odkiaľ pochádza voda, ktorú žiaci pijú? Kam ide potom? Podľa schémy kolobehu vody a textu vysvetlite žiakom, že voda je životne dôležitá, že jej množstvo na Zemi sa nemení, že je dôležité udržiavať ju čistú a neplytvať ňou (*pozri* Doplňujúce informácie).

Vďaka pokusu s bielou kvetinou žiaci pochopia, že živočíchy a rastliny prijímajú živiny z pôdy, z vody a niektoré prvky aj zo vzduchu. Ak sú však znečistené, rastliny sa oslabia, znečistia a takéto nebudú vhodné na konzumáciu. Znečistenie pôdy predstavuje riziko kontaminácie pre pestované plodiny.

Pri pokuse použite netoxické farbivo (napríklad atrament alebo potravinárske farbivo).

Napísanie článku je prípravou na súťaž. Nech žiaci sami porozmýšľajú o probléme znečisťovania, ktorého sú svedkami. Problém treba vymedziť a opísať.

Porozmýšľajte o slovnom spojení *príroda je darom pre človeka* a o tom, prečo je dôležité ochraňovať ju.

Úryvky z tlače na stranách 15 a 16 slúžia na doplnenie tabuľky na s. 27. Neupozornite na to žiakov, ale dohľadajte, aby si články poriadne prečítali, pochopili a zapísali si nové slová (*pozri* Slovná zásoba).

TÉMA č. 4: Zodpovednosť ľudí za planétu (s. 18 – 19)

Obrázky a citáty

Porozprávajte sa so žiakmi o priateľstve a náklonnosti. Opýtajte sa žiakov na ich skúsenosti: Skrotili si už nejaké zvieratá? Majú nejaké domáce zvieratá?

V širšom zmysle žiakom vysvetlite, že prírodu je možné skrotiť. Ako príklad môžete uviesť lesy – treba ich udržiavať, lebo inak sa stromy rozrastú do všetkých strán a les sa stane nevhodným. Aj príroda môže byť pre človeka nebezpečná. Aby sme sa vyhli záplavám, musíme stavať hrádze a kanály.

To sú príklady skrotenia prírody človekom.

Navrhnete žiakom, aby vymysleli dialóg medzi človekom a ži-
vým organizmom. Môže ním byť živočích alebo rastlina, ale aj
iná personifikovaná časť prírody, napríklad rieka a pod. Žiaci
môžu dialóg prezentovať pred celou triedou a mal by umožniť
hravým spôsobom načrtnúť pojmy ako vzťah, priateľstvo a zá-
väzok voči druhému. Divadelnou hrou môžete znázorniť bliž-
ší vzťah i odstup.

Aktivity

Porozprávajte sa o zodpovednosti, ktorá sa týka aj žiakov: trie-
diť odpad, poriadne zatiahnuť vodovodné kohútiky, neplytvat'
pitnou vodou, používať bicykel na prepravu (s povolením ale-
bo pod dozorom rodičov), pričom treba dávať dobrý pozor na
dopravnú situáciu, vybrať si nákupné tašky na viacnásobné po-
užitie a pod. Odvolávajú sa na skutočnosti, ktoré boli načrtnu-
té na predchádzajúcich stranách zošita (problém odpadu, zne-
čisťovanie vody, vyhynutie niektorých rastlinných a živočíšnych
druhov a pod.). Žiaci svoje myšlienky a nápady využijú na na-
sledujúcich stranách.

TÉMA č. 5: Čas na pozorovanie a premýšľanie (s. 20 – 21)

Obrázky a citáty

Pojem času je pre deti náročný na pochopenie. Čo pre ne zna-
mená čas? Ako si ho predstavujú? Čo znamená *nájsť si čas*? A čo
strácať čas? Nechajte ich, nech sa voľne vyjadria.

Zdôraznite kontrast medzi pokojom na obrázku a obsahom
textu, ktorý evokuje pohyb ľudí. Čo podľa nich cíti malý princ?
Vedia si predstaviť situáciu, pri ktorej by cítili niečo podobné?
Stane sa im, že sa na niečo zahľadia a obdivujú to?

Žiaci by si mali uvedomiť, že je dobré nájsť si čas na pozorova-
nie diania okolo nás. Netreba sa orientovať len na urbanizáciu,
industrializáciu, spotrebúvanie bez zamýšľania sa nad dôsled-
kami.

Aktivity

Vychádzajte z aktivít a obsahu predchádzajúcich strán *Zošita
pre žiaka* a z pozorovania okolia. Skúste určiť, čo je dôležité pre
planétu a živé organizmy – udržiavať čistú prírodu, neznečisťo-
vať, zachovať peknú krajinu a lesy, chrániť biodiverzitu, ľadov-
ce atď.

Poukážte na to, že človek vďaka svojim schopnostiam vynašiel
mnoho vecí (lietadlá, autá, počítače, budovy, cesty, továrne, ná-
bytok, oblečenie), ale to všetko zanecháva stopy na životnom
prostredí. Človek by preto mal využiť svoje schopnosti a tvoriv-
nosť aj na to, aby našiel nové riešenia.

Vysvetlite žiakom, že už dnes existujú isté riešenia, človek
o nich však musí popremýšľať, podobne ako malý princ.

TÉMA č. 6: Konať (s. 22 – 25)

Obrázky a citáty

Ako sa malý princ rozhodol konať? Upozornite žiakov na to, že
každá činnosť si vyžaduje určité úsilie, ale je veľmi užitočná pre
budúcnosť. Vedia žiaci nájsť príklady na každodennú činnosť, kto-
rá by ich život urobila príjemnejším napriek tomu, že nie sú do-
statočne motivovaní? (Upratovanie vlastnej izby, umývanie ria-

du, upratovanie v byte, písanie domácich úloh, čistenie trie-
dy atď.)

Upozornite ich, že niektoré z činností sú preventívne
a vďaka nim sa vyvarujeme problémov. Malý princ naprí-
klad vymetal sopku, aby predišiel jej výbuchu a ohrozeniu
kvetiny. Žiakom, samozrejme, pripomeňte, že v skutočnos-
ti nie je možné vymiesť sopku. Ľudia však môžu čistiť pôdu,
vodu a pod. (s. 23). Pomôžte žiakom nájsť súvislosť.

Aktivity

Úryvky z tlače na strane 23 pomôžu pri vyplňaní tabuľky na
strane 27. Neupozornite na to žiakov, ale poraďte im, aby si
poriadne prečítali články.

Vyberte z textov opatrenia, ktoré je možné realizovať. Poz-
rite si aj prieskum na strane 19. Môžu žiaci nájsť aj iné prí-
klady?

Starostlivosť o planétu musí byť dobre zorganizovaná. Pre
niektorých mužov a ženy sa táto starostlivosť stala povola-
ním. Ich práca je prínosom pre obyvateľov planéty aj pre
budúcnosť (pozri Doplňujúce informácie). Žiaci by si mali
poznačiť nové slová a ich definíciu.

Každý z nás môže konať na svojej úrovni, a keď sa tieto skut-
ky spoja dohromady, budú mať veľký účinok a zmysel. Prá-
ve preto chceme, aby sa žiaci pokúsili o aktivity, ktoré môžu
sami uskutočniť.

Zorganizovanie triedenia odpadu v škole: každá trieda sa
môže postarať o dva smetné koše. Závisí od možností školy,
na zber akého odpadu sa zamerajú (batérie, kov, stará elek-
tronika, handry, papier atď.).

Pri zhotovení slnečnej pecky sa vo veľmi slnečných kraji-
nách nemusí použiť plastová alebo sklenená pokrievka.

TÉMA č. 7: Pozor! (s. 26 – 28)

Obrázky a citáty

Voľná diskusia o obrázku. Podniette žiakov, aby do diskusie
zapojili fantáziu. Potom im ukážte, akým spôsobom chcel
autor upútať pozornosť na naliehavosť a závažnosť nebez-
pečenstva použitím zveličenia na obrázku: veľkosť stromov,
zmiznutie planéty v ich koreňoch, využitie plochy obrázka.
Zdôraznite skutočnosť, že je dôležité upozorniť a informo-
vať o probléme, skôr než skutočne nastane. Žiaci budú môcť
použiť nápad so zveličením pri tvorbe súťažných obrázkov.

Aktivity

Tabuľka s opatreniami, ktoré treba prijať (s. 27): všetky od-
povede sa nachádzajú na stranách 13, 15, 16 a 23 v rubrike
Úryvok z tlače.

Pusti sa do práce! (s. 29)

Žiaci majú vyjadriť nebezpečenstvo, ktoré podľa nich naj-
viac ohrozuje váš región alebo vašu krajinu (odlesňovanie,
nedostatok pitnej vody, znečisťovanie ovzdušia, roztápanie
ľadovcov, otepľovanie podnebia a pod.).

Napíšu list malému princovi:

Vysvetlia nebezpečenstvo, jeho príčiny, čo sa stane, ak sa

proti nemu nič neurobí. Zároveň navrhnu riešenie (reálne alebo vymyslené), ako toto nebezpečenstvo odvrátiť alebo čo by sa mohlo zlepšiť.

Žiaci výtvarne stvárnia svoje nápady na dvoch obrázkoch:

- **Prvý obrázok**

Na prvom obrázku zobrazia NEBEZPEČENSTVO, ktoré podľa nich ohrozuje Zem. Žiaci by mali porozmýšľať, ako čo najlepšie vystihnúť, že nebezpečenstvo je VELKÉ, ZNEPOKOJUJÚCE a NALIEHAVÉ.

- **Druhý obrázok**

Na druhom obrázku znázornia, že toto nebezpečenstvo je možné odvrátiť a že o planétu sa treba starať, aby ostala pekným a príjemným miestom na život. Malý princ, ktorý žiakov sprevádzal celým zošitom, môže takisto figurovať na obrázkoch ako pomocník ľudí pri hľadaní spôsobu ochrany planéty.

Slovníček (s. 30 – 31)

Do slovníčka si žiaci zapisujú nové slová.

Doplňujúce informácie

SAINT-EXUPÉRY A LETECKÁ POŠTA

Aéropostale bola prvou spoločnosťou na leteckú prepravu poštových zásielok medzi Francúzskom a Južnou Amerikou. Ich preprava trvala tri až štyri dni. Keby sa mala pošta prepravovať loďou, trvalo by to dva až tri týždne.

Na letca číhalo mnoho nebezpečenstiev: prelet ponad Pyreneje, cez Saharu a južný Atlantik (3 200 km) a napokon cez Andy. Piloti zo spoločnosti Aéropostale boli priekopníkmi nočných letov, preletov ponad južný Atlantik, cez Andy (s nadmorskou výškou vyše 7 000 m), lietali v každom počasí. Týmto letom obetovalo svoj život viac než 120 pilotov, rádiotechnikov a mechanikov.

Transatlantický let medzi senegalským mestom Saint-Louis a brazílskym mestom Natal trval približne 15 – 20 hodín.

Ručne vyrábané vrtuľové lietadlá lietali v každom počasí s navigáciou pomocou odhadu a hviezd pri dobrej viditeľnosti. Letecká pošta sa spája so začiatkami komerčného letectva a s povolaním dopravného pilota. Začiatky transatlantických komerčných letov sa viažu na prelet Charlesa Lindbergha (pilota, ktorý je známy prvým sólovým preletom ponad Atlantik roku 1927) a vytvorenie spoločnosti TWA Howardom Hughesom.

GEOGRAFIA ZEME

Južný pól leží na Antarktíde, kontinente pokrytom súvislou ľadovcovou pokrývkou.

Severný pól tvorí zamrznutý oceán.

Oceány: Tichý, Atlantický, Indický, Severný ľadový a Antarktický (resp. Južný).

Moria: Karibské, Stredozemné, Čínske, Severné, Čierne, Červené more atď.

Pohoria: Himaláje, Kordillery a Andy, Skalnaté vrchy, Alpy, Atlas, Ural atď.

Púšte: Sahara, austrálske (Veľká piesočná púšť, Gibsonova, Veľká Viktóriina, Simpsonova), Arabská, Gobi, Kalahari, Atacama, Mohavská (Veľká panva, Arizona), Thárska (India a Pakistan).

Lesy: amazonský tropický prales, lesy v južnej a juhovýchodnej Ázii, v rovníkovej Afrike, lesy mierneho pásma v Severnej Amerike, Číne, Európe, tajga atď.

Prérie a stepi: prérie v Severnej Amerike, pampa v Južnej Amerike, step v Ázii a Mongolsku, africká savana, tundra.

Svetová populácia: roku 1800 žilo na Zemi 968 miliónov obyvateľov, z toho 2 % v mestách. Roku 2050 by svetová populácia mala dosiahnuť 9 miliárd.

Mestská populácia: v súčasnosti žije každý druhý človek v meste, roku 2050 budú v mestách žiť 3/5 obyvateľov planéty.

Najväčšie mestské aglomerácie:

– viac ako 33 miliónov obyvateľov: Tokio (Japonsko),

– viac ako 18 miliónov obyvateľov: Mexiko (Mexiko), New York (Spojené štáty americké), São Paulo (Brazília), Bombaj (India).

BIODIVERZITA

Prírodopisci sčítali približne 1,7 milióna rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich na našej planéte. Nie sú však medzi nimi zarátané milióny zatiaľ neznámych druhov, ktoré žijú v lesoch a oceánoch, ba ani mikroorganizmy (baktérie a roztoče).

Počty v súčasnosti známych druhov:

hmyz: 950 000,

rastliny: 270 000,

mäkkýše: 70 000,

kôrovce: 40 000,

ryby: 24 000,

vtáky: 9 900,

plazy: 7 400,

obojživelníky: 4 200,

cicavce: 4 500.

Poznáme len 20 % morskej flóry a fauny. Moria a oceány sú z veľkej časti nepreskúmané.

Roku 2007 zverejnila Medzinárodná únia na ochranu prírody a prírodných zdrojov zoznam ohrozených druhov, ktorým hrozí vyhynutie. Zoznam obsahuje 16 000 rastlinných a živočíšnych druhov. Prvý raz sa na zozname objavili aj koralové útesy.

Vlády v niektorých krajinách sa pokúsili spomaliť ubúdanie populácií rýb zavedením kvót na rybolov. Lode napríklad smú loviť len určité množstvo rýb. Ohrozené sú druhy ako tuniak, makrela, sardinka, sardela, a to práve z dôvodu nadmerného rybolovu.

Lesy pokrývajú približne 4 miliardy hektárov (alebo 30 %) pevninského povrchu planéty. Dve tretiny týchto lesov sa však rozprestierajú len v desiatich krajinách: v Austrálii, Brazílii, Kanade, Číne, Spojených štátoch amerických, Indii, Indonézii, Peru, Konžskej demokratickej republike a v Rusku.

Amazonský prales je najväčším lesom na svete. Rozprestiera sa na ploche 6 miliónov km² medzi Brazíliou, Kolumbiou, Peru, Bolíviou, Francúzskou Guyanou, Surinamom, Venezuelou a Ekvádorom.

Najviac lesných plôch na svete má Rusko.

Pri austrálskom pobreží sa na 2 000 km rozprestiera Veľká koralová bariéra. Je to jedna z najvýznamnejších živých štruktúr biodiverzity na svete. Túto biosférickú rezerváciu však ohrozuje znečisťovanie morí, rybolov a otepľovanie podnebia.

Prírodné rezervácie, národné parky sú miesta, kde sú fauna a flóra chránené. Činnosť človeka je v nich obmedzená, prípadne zakázaná (lov, rybolov, pestovanie, výstavba a cestná premávka).

NEBEZPEČENSTVÁ, KTORÉ OHROZUJÚ PLANÉTU

Odlesňovanie

Každý rok zmizne 200 000 km² tropického pralesa. Zem je obnažená a pôda vplyvom dažďa eroduje. Keďže stromy boli vyrúbané, nemôžu už absorbovať oxid uhličitý.

Kyslé dažde

Súvisia s oxidom uhoľnatým a oxidom siričitým, ktoré sa vypúšťajú z tovární. Ich mračná sa presunú aj tisíce kilometrov, kým spadnú na zem vo forme kyslých dažďov. Na život rastlín a živočíchov majú zničujúci účinok.

Zvyšovanie skleníkového efektu

Niektoré atmosférické plyny zadržiavajú slnečné teplo a udržujú na Zemi teplo potrebné na život. Nadbytok týchto plynov súvisiaci s priemyselnými výparmi, so spaľovaním uhlia a ropy v súčasnosti prispieva k otepľovaniu podnebia.

Rozširovanie púští

Dezertifikácia je jav vyznačujúci sa rozširovaním púští na zemské povrchy, ktoré predtým nemali púštny charakter. Tento prírodný jav je znásobený činnosťou človeka. Pri odlesňovaní a výrube stromov je pôda vystavená pôsobeniu slnka, vetra a vody, čo spôsobuje jej eróziu. Kľčovanie lesov, pestovanie plodín na spáleniskách, obrábanie pôdy chudobnej na živiny, zmenšovanie neobrábanej plochy zeme a trend intenzívneho mechanického obrábania pôdy sú poľnohospodárske činnosti, ktoré sa podieľajú na rozširovaní púští. Treba zdôrazniť, že nadmerné využívanie pôdy je hlavnou príčinou degradácie suchej pôdy.

Existuje však niekoľko riešení v spolupráci s miestnymi obyvateľmi, napríklad opätovné vysádzanie. Zavlažovanie polí je kľúčovým bodom v boji proti rozširovaniu púští.

REŠPEKTOVANIE PLANÉTY

Voda

Sladká voda predstavuje len 3 % množstva vody na Zemi (rieky, veľtoky a podzemná voda). Voda z polárnych prikrývk alebo z ľadovcov však nie je ľahko dostupná. Množstvo sladkej vody je vzhľadom na stúpajúci počet obyvateľov veľmi malé! Je možné, že roku 2025 budú 2/3 obyvateľov Zeme pociťovať nedostatok vody. Preto je potrebné naučiť sa ňou šetriť.

Okrem toho v súčasnosti 20 % populácie nemá prístup k pitnej vode a 50 % nemá sieť čistiarní odpadových vôd. Ich vybudovanie je prioritou mnohých krajín.

Energia

Spotreba energie vo svete sa za posledných 30 rokov zvýšila približne o 70 %. Táto svetová spotreba energie stále stúpa, do roku 2020 by sa mala zvýšiť 1,4-násobne. Pri takomto tempe sa môžu zásoby ropy vyčerpať o 60 rokov. Treba hľadať také riešenia, ktoré všetkým zabezpečia prístup k energii a zároveň neohrozia možnosti uspokojiť požiadavky budúcich generácií. To znamená, že sa treba vyvarovať vyplieneniu zdrojov v priebehu niekoľkých storočí, keď príroda potrebovala na ich vytvorenie dlhé tisícročia.

Šetrenie energiou sa stáva nevyhnutnosťou, rovnako ako rozvoj

obnoviteľných zdrojov energie (napr. veterných parkov, solárnej a hydroelektrickej energie či energie z biomasy).

Doprava

Automobilová doprava pohltí tretinu nafty z celosvetovej produkcie. Motorové vozidlá vypúšťajú do ovzdušia tretinu emisií CO₂. Zlá kvalita ovzdušia v niektorých mestách nepriaznivo vplyva na zdravie obyvateľov. (Človek denne vdýchne približne 10 000 litrov vzduchu.)

Hromadná doprava znečisťuje ovzdušie 20-krát menej a pri preprave rovnakého počtu cestujúcich spotrebuje päťnásobne menej energie ako autá. Preto ju treba uprednostňovať.

Odpad

Aj odpad sa ešte môže využiť a spracovať. Kartón, plastové fľaše a umelohmotné výrobky, papier, časopisy, sklenené obaly a konzervy sa môžu triediť. Vytriedený odpad putuje do regeneračných závodov, kde z neho vyrobia novú surovinu. Z tej sa potom vyrábajú nové produkty. Takýmto spôsobom sa z plastovej fľaše vytvorí vlákno, ktoré posluží ako výplň do vankúša alebo vetrovky, prípadne sa z neho vyrobí záhradná lavička, krhla či nádoba na ovocie. Sklo a oceľ môžeme recyklovať donekonečna. Papier a kartón sa môžu recyklovať len približne desaťkrát. Nerecyklujeme však iba tuhé materiály. Aj potravinový odpad ako šupky či poľnohospodársky odpad sa po rozdrvení na kompost môže použiť na hnojenie pôdy.

Odpad, ktorý sa nedá zhodnotiť recyklovaním, sa spaľuje. Pri procese spaľovania sa teplota zvyšuje na vyše 850 °C, aby sa zničili všetky baktérie. Aj energiu zo spaľovania je možné využiť. Takto získanú paru môžeme napríklad použiť na vykurovanie budov. Spaľovanie odpadu je druhým najdôležitejším obnoviteľným zdrojom energie v Japonsku, podobne ako v Nórsku a vo Francúzsku.

Povolania blízke životnému prostrediu

Lesná stráž: vykonáva technickú a ochrannú službu.

Poľnohospodársky poradca: pomáha poľnohospodárom pracovať tak, aby zároveň znižovali znečisťovanie a udržiavali rovnováhu ekosystému.

Meteorológ: predpovedá počasie na základe údajov z meteorologických staníc a sleduje vývoj poveternostných javov a zmien.

Technik kvality ovzdušia: meria kvalitu ovzdušia a dáva pozor na jej udržiavanie. Analyzuje problémy a navrhuje riešenia.

Poradca pri likvidácii odpadu: informuje priemyselné podniky a miestne samosprávy o možnostiach likvidácie odpadu, organizuje triedenie odpadu a recykláciu.

Odborník na odpad: zaoberá sa skúmaním odpadu, analyzuje spôsoby spotreby a navrhuje riešenia na zníženie množstva odpadu.

Špecialista na recykláciu: zbiera odpad a spracúva ho na

základe požiadaviek priemyslu.

Ochutnávač vody: ochutnáva vodu z distribučnej siete a dozerá na jej chuť.

Etológ: zaoberá sa životnými prejavmi a správaním živočíchov v ich prirodzenom prostredí, v národných parkoch a chránených oblastiach.

Technik chráneného prirodzeného prostredia: sleduje vývoj fauny a flóry.

Oceánológ: zaoberá sa vývojom druhov, správou zdrojov a znečisťovaním morí.

Vulkanológ: zaoberá sa výskumom sopečnej činnosti, má na starosti monitorovanie činných sopiek a v prípade potreby vyhlásenie stavu pohotovosti.

Špecialista na odstraňovanie znečistenia: analyzuje a ozdravuje znečistenú pôdu a vodu.

Šofér autobusu: má na starosti bezpečnú prepravu cestujúcich.

Smetiar: odváža odpad z domácností a dopravuje ho na miesto, kde sa odpad spracúva a recykluje.

Laboratórny technik: kontroluje kvalitu pitnej vody distribuovanej spotrebiteľom.

Zamestnanec čistiarne odpadových vôd: stará sa o potrubia na odpadovú vodu a dohliada na to, aby nedošlo k jej úniku a znečisteniu prírody.

Technik prevádzky kotolne: dohliada na bezchybné fungovanie tepelných rozvodov a stará sa o tepelný komfort obyvateľov.

Tento zoznam môžete ďalej doplniť spolu so žiakmi.

Šlovná zásoba

AEROSÓL: tuhá alebo kvapalná látka rozptýlená vo forme malých častíc v plyne, používaná na postrekovanie. Niektoré aerosóly znečisťujú vzduch a napomáhajú zväčšovanie ozónovej diery.

ASANOVAŤ: upraviť zdravotne nevyhovujúci priestor, ozdraviť, zlepšiť zo zdravotného hľadiska.

BIODIVERZITA: rozmanitosť, pestrosť foriem života na Zemi, všetkých živých rastlinných a živočíšnych druhov.

BIOTOP: miesto, kde žije rastlinný alebo živočíšny druh.

CO₂ ALEBO OXID UHLIČITÝ: prirodzená plynná zložka vzduchu, vo veľkom množstve ho produkuje ľudská činnosť, napríklad spaľovanie fosílnych zdrojov energie a priemyselná činnosť. Zvýšené množstvo CO₂ v atmosfére prispieva k otepľovaniu podnebia planéty.

EKOSYSTÉM: rastlinné a živočíšne spoločenstvo viazané na isté životné prostredie a utvárajúce s ním jeden celok. Jednotlivé zložky ekosystému sa navzájom ovplyvňujú a sú od seba závislé. Ak sa rovnováha ekosystému zmení prirodzeným spôsobom alebo vplyvom človeka, ekosystém je v ohrození; napríklad znečistenie vody alebo jej oteplenie ohrozuje ekosystém koralového útesu, ako aj rozľahlejší ekosystém oceánu.

FILTROVAŤ: oddeľovať tuhé látky z kvapaliny pomocou filtra (napríklad sitka alebo piesku), ktorý zachytáva nečistotu a prach.

FOSÍLNE PALIVÁ: vznikli v prírode pred niekoľkými miliónmi rokov z odumretých tiel rastlín a živočíchov, ktoré sa nahromadili vo veľkých hĺbkach a postupne sa premenili na uhlie, ropu a zemný plyn.

FOTOSYNTÉZA: proces, pri ktorom sa v rastlinách tvoria vplyvom slnečnej energie z anorganických látok organické. Rastlina prijíma vodu a oxid uhličitý a produkuje kyslík.

GEOTERMÁLNA ENERGIA: energia získavaná z prírodných horúcich prameňov a pár, napríklad na Filipínach a Islande.

HNOJIVO: látka dodávajúca pôde živiny potrebné na rast vegetácie. Poznáme hnojivá prirodzené, minerálne alebo organické (hnoj), a priemyselné. Niektoré hnojivá vyrábané človekom môžu ohroziť životné prostredie znečistením spodných vôd.

INDUSTRIALIZÁCIA: vybavenie krajiny továrňami a priemyslom.

INTENZÍVNE POĽNOHOSPODÁRSTVO: obhospodarovanie pôdy a chov s cieľom v rýchlom čase vyprodukovať čo najväčšie množstvá. Využívanie technologických (poľnohospodárske stroje) a vedeckých (hnojivá, pesticídy, nové odrody plodín) inovácií umožnilo neobvyklé zvýšenie výnosov.

KONDENZÁCIA: vytváranie oblakov v ovzduší z vodnej pary, tzv. zrážanie, skvapalňovanie.

KYSLÉ DAŽDE: zrážky, dažde znečistené priemyselnými výparmi obsahujúcimi kyseliny, ktoré poškadzujú rastlinstvo a lesy.

OBNOVITEĽNÁ ENERGIA: energia vyrábaná z prírodných zdrojov, ktoré sú nevyčerpatelne a môžu sa obnovovať (napr. veterná energia, drevo, slnečné žiarenie a pod.).

ODLESŇOVANIE: pustošenie lesa vyrubovaním stromov, zmenšovanie zalesnených plôch.

ODPAD: zvyšky, odpady, smeti.

OTEPLOVANIE PODNEBIA: jav zvyšovania priemernej teploty na povrchu Zeme, najmä v oceánoch a v atmosfére. V 20. storočí bolo namerané zvýšenie o 0,6 °C. Vedci predpokladajú, že do roku 2100 sa teplota môže zvýšiť o 1,4 – 5,8 °C.

PATENT: úradný dokument udeľujúci autorovi vynálezu výlučné právo na jeho využitie počas stanoveného obdobia.

POLYP: mäkký, niekoľkomilimetrový morský živočích. Nikdy nežije osamote, hneď po usadení sa vytvorí ďalší identický polyp. Polypy sa rýchlo rozrastú a vytvoria koralové spoločenstvo.

PREVENCIA: činnosť zameraná na zabránenie naplnenia hrozby, nebezpečenstva alebo zníženie rizika.

PRIEMYSELNÝ RYBOLOV: intenzívny rybolov na lodiach, ktoré sú vybavené dlhými sieťami, ako aj zariadeniami na priame spracovanie ulovených rýb na mori.

PRIESKUM: výskum, štúdium na zistenie nejakej skutočnosti, ktoré sa opiera o súbor otázok a odpovedí, ako aj svedectiev.

PROSTREDIE: súbor vytvorených alebo prirodzených prvkov, ktoré obklopujú živý organizmus.

RECYKLÁCIA: spracovanie odpadu a materiálov takým spôsobom, aby sa mohli opätovne použiť na výrobu nových produktov.

ROZŠIROVANIE PÚŠŤÍ: premena krajiny na púšť. Má viaceré príčiny: odlesnenie, spásanie, zlé zavlažovanie, zmena klímy.

ROZVOJ: rast.

SIETE: sústavy železníc, ciest, elektrického vedenia alebo vodnej kanalizácie, ktoré pokrývajú určitú zemepisnú oblasť.

SKLENÍKOVÝ EFEKT: oteplenie spodných vrstiev atmosféry okolo Zeme spôsobené prítomnosťou niektorých plynov, ako je oxid uhličitý. Oxid uhličitý zabezpečuje na Zemi teplotu priaznivú na život (ako v skleníku), ak sa však vplyvom znečistenia vytvorí veľké množstvo plynu, táto rovnováha sa naruší.

SPALOVAŤ: páliť, premeniť na popol.

SPOTREBA: používanie niečoho.

STEKANIE: odtok vody do jazier, riek a veľtokov na zemskom povrchu.

SYSTÉM: súbor prvkov usporiadaných do jedného celku a zabezpečujúcich určitú funkciu, napríklad systém úpravy vody.

TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ: model rozvoja, ktorý má za cieľ uspokojovať potreby dneška bez toho, aby sa pri súčasnom stave poznania poškodil život budúcich generácií.

ÚPRAVA: súbor opatrení a činností, ktorému sa niečo podrobuje, napríklad voda, odpad, pôda.

VSAKOVANIE: prenikanie vody do pôdy a do spodnej vody.

VYPAROVANIE: premena vody na paru vplyvom slnečného žiarenia.

ZBIERAŤ: zhromažďovať, sústreďovať.

ZNEČISŤOVAŤ: znehodnotiť, poškodiť, urobiť nezdravým pre životné prostredie.

ZRÁŽKY: kvapôčky vody, ktoré vznikajú kondenzáciou vodných pár a tvoria oblaky, potom padajú na zem v podobe dažďa, ľadovca alebo snehu.

Technické údaje:

Text sa napíše na list formátu A4 (21 x 29,7 cm) a nesmie presiahnuť 500 slov.
Dva obrázky sú vedľa seba na papieri veľkosti A3 (30 x 40 cm).

Môj slovník

Na konci zošita pre žiakov je priestor na slovník, kde si žiak počas práce zapisuje nové slová a ich významy. Vyhľadávanie významov sa robí za pomoci učiteľa.

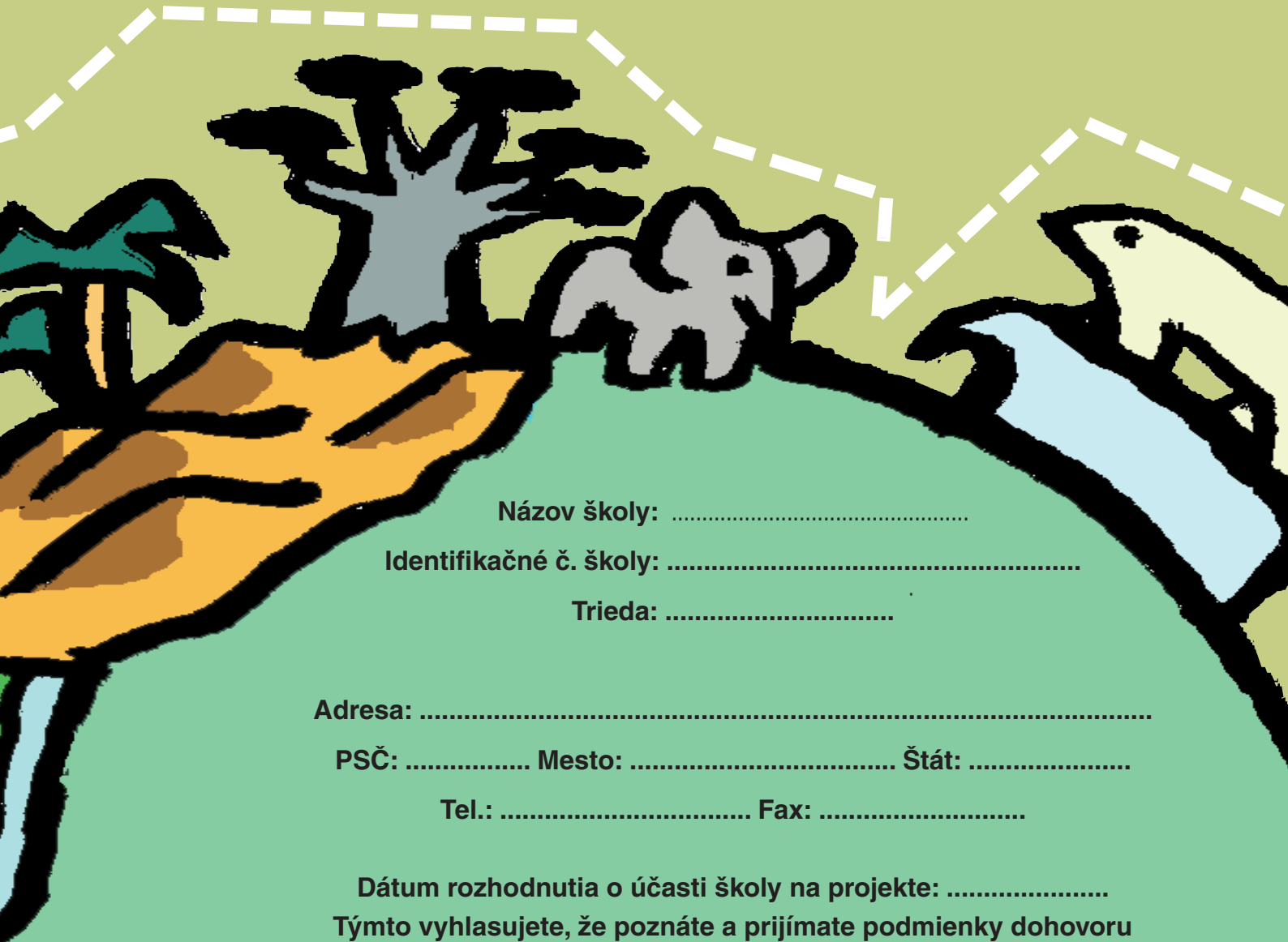
Posledná kontrola pred odoslaním dokumentácie

Odstrihnite etiketu na dolnej časti tejto strany, vyplňte ju, podpíšte a nalepte ju na druhú stranu jednej z kresieb vašej triedy.

Skontrolujte, či je dokumentácia kompletná

- 1 – dva obrázky, jeden z nich má na opačnej strane etiketu
- 2 – text k týmto dvom obrázkom

Prosíme, aby ste zaslali váš projekt do pondelka 4. mája 2009 na adresu najbližšej pobočky Dalkie vo vašom regióne. Zoznam pobočiek Dalkie je na poslednej strane tejto príručky.

Názov školy:

Identifikačné č. školy:

Trieda:

Adresa:

PSČ: Mesto: Štát:

Tel.: Fax:

Dátum rozhodnutia o účasti školy na projekte:

Týmto vyhlasujete, že poznáte a prijímate podmienky dohovoru a predpisu.

Meno riaditeľa školy a podpis:

DOHODA MEDZI ZÁKLADNOU ŠKOLOU A SPOLOČNOSŤOU VEOLIA ENVIRONNEMENT

Predmet a účel Dohody

1. Spoločnosť Dalkia je európskym lídrom v poskytovaní služieb v oblasti energetiky. Predmetom činnosti spoločnosti je predovšetkým výroba, rozvod, distribúcia a predaj tepla a teplej úžitkovej vody.

2. Predmetom tejto Dohody je spolupráca spoločnosti Dalkia a Školy na projekte venovanom životnému prostrediu a vzťahu človeka a prírody v duchu trvalo udržateľného rozvoja a solidarity pod názvom „Planéta pre malého princa“ (v ďalšom texte len „Projekt“ v príslušnom gramatickom tvare).

3. Zmluvné strany uzatvárajú túto Dohodu za tým účelom, aby žiaci Školy prostredníctvom Projektu vnímali otázku vzťahu človeka k prírodnému prostrediu a aby ich Projekt viedol k premýšľaniu o význame, ktorý dnes aj v minulosti mala príroda v ľudskej spoločnosti. Projekt má nestranný charakter a v predchádzajúcom kalendárnom roku bol odporúčaný Ministerstvom školstva SR.

Priebeh Projektu

1. Spoločnosť Dalkia organizuje Projekt formou súťaže, ktorej sa môžu zúčastniť žiaci Školy vo veku od 8 do 11 rokov. Súťaž je organizovaná v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, predovšetkým zák. č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zák. č. 619/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom v znení neskorších zákonov a v súlade s pravidlami pre organizovanie podujatí súkromných subjektov v školských zariadeniach.

2. Žiaci tried pod vedením pedagógov vytvoria Projekt, ktorý bude pozostávať z listu a jeho dvoch výtvarných prezentácií. Za autora Projektu je považovaný kolektív autorov triedy Školy, ktorá Projekt vytvorila. Prihláška do Projektu sa nachádza na predchádzajúcej strane.

3. Škola zašle Projekty na adresu spoločnosti Dalkia do 4. mája 2009.

4. Koncom mesiaca máj 2009 sa zíše porota zložená zo zástupcov spoločnosti Dalkia, umelcov, novinárov a partnerov, aby vybrala spomedzi najlepších prác národného výhercu súťaže.

5. Spoločnosť Dalkia zabezpečí pre výhercu súťaže (triedu Školy) v mesiaci jún atraktívny celodenný výlet so zaujímavým programom.

6. Spoločnosť Dalkia sa zaväzuje, že neposkytne tretím osobám identifikačné údaje Školy, ani osobné údaje žiakov alebo iných účastníkov Projektu.

7. Spoločnosť Dalkia zabezpečí pre žiakov tried, ktoré sa do Projektu prihlásia, učebné materiály pozostávajúce z príručky pre pedagóga a zošity pre žiakov.

8. Pre prípad, že pri plnení tejto Dohody dôjde k vytvoreniu diela, podaniu umeleckého výkonu alebo vytvoreniu iného duševného vlastníctva, Škola poskytne spoločnosti Dalkia súčinnosť pri zabezpečení súhlasu s použitím takýchto diel, práv alebo duševného vlastníctva na použitie diela, výrobu programu a jeho záznamu, ako aj na akékoľvek iné použitie, a to bez územného a časového obmedzenia a vrátane výlučného práva spoločnosti Dalkia udeľovať súhlas na použitie diel, práv a duševného vlastníctva na iné osoby. Zároveň Škola poskytne spoločnosti Dalkia súčinnosť pri zabezpečení súhlasu na použitie mena, fotografií, podobizní, hlasu, prejavov (vrátane prejavov osobnej povahy) na výrobu programu a jeho záznamu, ako aj na akékoľvek iné použitie, a to bez územného a časového obmedzenia a vrátane práva spoločnosti Dalkia udeľovať súhlas na použitie mena, fotografií, podobizní, hlasu, prejavov (vrátane prejavov osobnej povahy) autora na iné osoby.

9. Spoločnosť Dalkia použije reportáže, fotografie, a iné materiály na propagačné, obchodné a reklamné účely.

Za autora projektu je považovaná trieda, ktorá projekt vytvorila a zaslala.

Pobočky spoločnosti Dalkia na Slovensku:

Petra Habáňová
Dalkia a.s.
Kutlíkova 17
851 02 Bratislava

Antónia Kučková
Dalkia Poprad a.s.
Široká 2
058 94 Poprad

Alena Divičanová
Dalkia Senec a.s.
Sokolská 6
903 01 Senec

Mária Ignac
Dalkia Kráľovský Chlmec, spol. s r. o.
L. Kossútha 99
077 01 Kráľovský Chlmec

Július Ploth
Dalkia Vráble a.s.
Sídliško Žitava 1399/16
952 01 Vráble

Silvia Bartková
Dalkia Východné Slovensko, s. r. o.
Považská 40
040 01 Košice

Andrea Katušková
Dalkia Lučenec a.s.
Partizánska 1/1990
984 01 Lučenec

Ľubica Liptáková
Dalkia Industry Žiar nad Hronom, a. s.
Priemyselná 12
965 63 Žiar nad Hronom

Eleonóra Bartošíková
Dalkia Brezno, a.s.
Clementisova 5
977 01 Brezno